

TONIS 2016
SANTA EUGÈNIA DE BERGA

FESTA TRADICIONAL D'INTERÈS NACIONAL
16/30/31 GENER

Dossier de premsa

PRESENTACIÓ

A l'any 2011 la Generalitat de Catalunya va reconèixer com a **Festa Tradicional d'Interès Nacional** la Festa dels Tonis de Santa Eugènia de Berga.

La **fiesta dels tres tombs** té una tradició arreu de Catalunya, i nosaltres de moment tenim constància que la festa es remunta a l'any 1848 com a mínim. El reconeixement de l'arrelament de la festa al nostre municipi ha fet que esdevingui notícia i que es consolidi com la festa més important que celebrem al nostre poble i la que aplega més visitants.

Els seus orígens són en la tradicional benedicció dels animals feiners i domèstics el dia de Sant Antoni. Ara la festa té un caire diferent, la desaparició dels animals de treball, les eugues, els burriquets, els cavalls... els animals que es treien a beneir, abans eren els de treball, i ara són els del lleure i l'esport. No obstant, els animals, els carros i carruatges sempre han estat els veritables protagonistes.

A Santa Eugènia de Berga, al passant dels tres tombs l'anomenem la festa dels Tonis. Després de la Festa Major és l'esdeveniment que reuneix a la gent, tant del poble, com de la comarca, i cada edició és coneguda més enllà del territori.

La festa dels Tonis és un exemple de lluita per la cultura de la nostra terra. Aquesta festa un cop més ha de ser una jornada de transmissió generacional d'un estil de viure dels nostres avantpassats, un poble rural i que vivia del camp. El pas d'una generació a l'altre, no només es fa per tradició familiar, sinó que incorpora gairebé un any rere d'un altre, gent nova, sens perjudici per l'essència de la festa que té sempre aquest marcat caràcter rural del passat.

En la línia d'aquest traspàs generacional fem participar a través d'un concurs de dibuix a tots els nens i nenes de l'escola, amb la intenció d'implicar als més joves fent-los participar en la diada. A través dels dibuixos ens expressen el que han percebut de la festa, o bé, se'ls demana que representin la vida lligada al camp. Els hem d'implicar en una festa que s'ha transmès de pares a fills i de més de 125 anys d'història.

Cal també difondre la festa més enllà de la comarca i fer-la sobretot extensiva arreu del país. La publicació d'un programa/revista anual és el motiu per tal de deixar un document gràfic, en escrits, narracions curtes i altres textos en referència a la festa. Per tal de fer una difusió de qualitat, anant més enllà d'una simple publicitat.

LA FESTA DELS TONIS

A Osona i al nostre municipi, Sant Antoni, és un personatge molt popular.

Per les històries que s'han escrit sobre el Sant, siguin verdaderes o no ho siguin, es veu que és un personatge que fàcilment atrau. Diuen que va néixer a l'Orient al segle IV, fill d'una família cristiana acomodada. De ben jove Sant Antoni donà tot el què tenia als pobres i anà a viure en una cova al desert. Allí, el diable el visità mil i una vegades, però Sant Antoni mai es va deixar temptar. El diable ho va provar de totes maneres: se li aparegué com si fos una bellíssima dona, es feu passar per esclau, li provocà dolors intensos, però mai aconseguí temptar-lo. Al final, el diable es va donar per vençut i deixà Sant Antoni en pau.

També s'ha escrit que Sant Antoni era conegut arreu per les moltes curacions que havia fet, essent una de les més recordades la curació d'un garrinet moribund que sa mare, la truja, el portava a la boca. Sant Antoni el curà a l'acte i es diu que el porquet l'acompanyà sempre més anés allà on anés, i això que el Sant va viure fins a prop de cent anys. Sembla doncs que d'aquí li ve el fet de ser el patró dels animals i de ser conegut com a Sant Antoni del Porquet.

La veritat és que és un sant molt popular i estimat i són moltes les històries que d'ell ens han explicat arreu de la comarca. Una de les rondalles religioses més conegudes a Osona i a Catalunya és el conte de *Sant Antoni i el dimoni*.

SEGIMON MALATS I LA FESTA DELS TONIS

Segimon Malats i Codina, fill il·lustre del nostre municipi, fundador de la veterinària de l'estat espanyol, que va néixer a l'any 1750. La seva relació amb el municipi i el món del cavall és una dada que ens permet creure que la festa dels Tonis de Santa Eugènia de Berga és ancestral.

Personatge que ens ha d'ajudar a complimentar i donar un valor més cultural i científic a la festa, els curanderos, l'evolució del món de la veterinària, els cavalls i genets.

DESCRIPCIÓ DE LA FESTA

La festa consta en passejar pels carrers del nostre municipi cavalls, carros i carruatges. Amb aquest simple fet visualitzem com en el transcurs del temps els mitjans de transport i els estris del camp han evolucionat fins a la eines de la societat actual. Veiem alguns d'ells carregats d'eines i/o de productes de la terra, però també en veurem la majoria carregats amb mainada i famílies gaudint de la festa.

Per nosaltres el més important és no perdre de vista el referent inicial del que és un passant. La nostra màxima dificultat és la de trobar els animals i no tant la dels carros, on hem fet una important tasca de recuperació.

Tot i que l'eix central de la festa és el passant del diumenge, la festa comença el dissabte. Des dels anys 90 el pregó es fa el dissabte. Anys enrere es feia durant la benedicció, un fet molt complicat tant pels animals, com per el seguiment del mateix pregó.

El pregoner de la festa dels Tonis acostuma a ser una persona del municipi o relacionada amb la festa dels Tonis, amb el món del cavall o amb el món de pagès. Aquest any és el veí i fill de Santa Eugènia de Berga, en **Carles Dachs Portet**. Poeta, llicenciat en filologia catalana i guanyador de diversos premis de Poesia entre els que destaca el 17è Premi de Poesia Maria Mercè Marçal per "A dalt més alt".

També tenim interès amb què els nens i nenes de l'escola, els mestres i els pares participin directament en la festa, amb el concurs de dibuix i també en el passant, podent-los passejar amb la diligència que els hi posem a disposició el dia del Passant dels Tres Tombs.

El dissabte comença amb l'entrega dels premis del XVIII concurs de dibuix infantil, de l'escola Jacint Verdaguer de Santa Eugènia de Berga. El sopar popular, pregó a càrrec del Sr. Carles Dachs Clotet, poeta i escriptor de Santa Eugènia i per finalitzar ball per a tothom.

El diumenge A primera hora s'inicia el dia amb un bon esmorzar traginer on hi participen totes les persones que hi col·laboren d'una manera o una altra a la festa. En el mateix espai ja es comencen a preparar els carruatges i saludar als qui volen participar en el nostre passant, gent que prové de diferents municipis de la comarca i d'altres que s'han convidat d'altres municipis de Catalunya. També es decideixen les persones que volen viure l'experiència de veure el passant des de dins i és el moment en què es destina el carruatge des d'on podran gaudir de la passejada, normalment són persones del municipi que tenen interès en participar en el passant, viure l'experiència des de dins.

Durant tot el matí es celebra la VIII fira de comerç a la plaça major, i activitats d'entreteniment.

A la tarda hi haurà una audició de **sardanes** amb la Cobla Genisenca de Taradell.

Durant tot el cap de setmana al Pavelló Municipal tindrà lloc una gran **exposició privada** d'Abel Parareda veí del municipi col·leccionista de carros, carruatges i estris del món de la pagesia.

El passant s'inicia amb els tres abanderats que comencen i tot seguit amb la carrossa del Sant, llavors els segueixen tots els altres carros carregats de fato i sobretot de persones, perquè entenem que és un passant i la festa es viu des de dos àmbits, el de participar directament del passant i l'altre d'observar, dues vivències completament diferents i que per això la singularitat de voler pujar en algun carro de diferents veïns del poble és important.

Hi ha un interès de viure el passant des de dins, molts ciutadans hi volen participar damunt d'un carro i això és el que pretenem des de la comissió dels Tonis, implicar molta més gent que no siguin exclusivament dels organitzadors i propietaris dels diferents carruatges.

Durant els últims quatre anys els Tonis hem invertit en la recuperació de diferents carros. En aquests moments disposem de 20 carruatges propis, un dels objectius és el de protegir aquests béns, tenint un patrimoni propi i així poder preservar la continuïtat de la festa.

DARRERS ANTECEDENTS DE LA FESTA

A l'any 2010 es va estrenar vestuari nou, camises de color marró, mocadors de color taronja i unes gorres de color negre, en conjunt amb els colors de Sant Antoni que tenim a la bandera i intentar anar elegants i ben mudats com els nostres avantpassats. També hem fet una nova bandera perquè l'actual s'havia de restaurar, però donada la complexitat de la restauració el que s'ha fet és una versió amb materials actuals, per tal de conservar i perquè formi part del patrimoni de l'entitat.

A l'any 2013 es va editar un vídeo promocional de la festa que ens ha de servir per difondre i fer els anuncis que convinguin.

Per l'edició de l'any 2014, el Sr. Carles Vergés artista local, ens va entregar una pintura commemorativa del 125è aniversari i que es va utilitzar com imatge gràfica de l'any, es va aprofitar l'esdeveniment per fer una xapa i una etiqueta amb una ampolla de cava.

L'any 2015, es varen recuperar més carros i es van confeccionar més banderoles, perquè hi participessin més veïns en la penjada de banderoles en una part dels carrers del recorregut dels tres tombs.

I en aquest any 2016, l'artista local Sr. Jordi Casany Torrents és l'autor del cartell i la portada de la revista d'enguany.

BENEFICIARIS

L'àmbit de la festa és nacional, comarcal i local, és una festa que hi pot participar tot el municipi en gaudir del passant i també a dalt d'un carruatge.

Genets i propietaris dels animals i carros que participaran en el passant, seran obsequiats com diu la tradició amb un esmorzar i un petit record.

Pel públic en general que pot gaudir d'una festa tradicional d'interès nacional, de la fira de comerç i les activitats que es celebren durant el matí, al centre dels visitants i espectadors del passant.

COMUNICACIÓ

Una any més s'ha editat la revista, que enguany arriba el número 41 de la Festa dels Tonis de Santa Eugènia de Berga, la seva distribució es fa a cada habitatge del municipi, als col·laboradors i al públic en general.

L'entitat dels Tonis també té presència a Internet, podeu trobar informació al bloc <http://tonisseb.blogspot.com> i a

les xarxes socials Facebook i Twitter [@TonisSantaEugenia](https://twitter.com/TonisSantaEugenia) disposem de perfil on difonem l'activitat de l'entitat.

COL·LABORADORS

La Festa dels Tonis no seria possible si no comptessim amb la col·laboració i l'ajuda de molta gent, entitats, empreses, administracions... als que estem molt agraïts per la seves aportacions.

Ajuntament de Santa Eugènia de Berga
Diputació de Barcelona
Consell Comarcal d'Osona – Osona Turisme
Federació comarcal dels Tonis (Osona)
Federació catalana dels Tres Tombs
130 col·laboradors empreses del municipi i de la comarca
Abel Parareda, la gran exposició d'eines antigues
Artistes locals del municipi
Comunitat educativa, pares i mestres del Col·legi Jacint Verdaguer
Entitats del municipi
Ascurseb i el grup Canya que no és conya

GRAN EXPOSICIÓ

Carros, carruatges i estris del món de la pagesia

800m d'exposició, tot el que vols veure
i no haguessis imaginat.

a càrrec de la col·lecció particular de:
Abel Parareda Teixidor

30 i 31 de Gener (obert tot el dia)

Santa Eugènia de Berga
Pavelló Municipal d'Esports (costat camp de futbol)

Per a més informació:

Esteve Camps Sala
responsable de comunicació i premsa
Telf - 609625587
info@difucor.com

TONIS 2016

SANTA EUGÈNIA DE BERGA

16/30/31 GENER

PROGRAMA D'ACTES

DISSABTE 16 DE GENER

20.00 h

Missa en honor de Sant Antoni i dels Tonis difunts.

DISSABTE 30 DE GENER

17.00 h

Entrega de premis del XVII concurs de dibuix infantil. La junta seleccionarà alguns dels dibuixos per a la revista dels Tonis del 2016.

21.00 h

Sopar Popular al pavelló municipal (local climatitzat).
Informació i reserva al 93 883 56 35.
Preu **15 euros**. (Infantils preu especial)

A continuació pregó a càrrec de:
Carles Dachs Clotet, poeta.

23.00 h

Ball Popular de Tonis 2016. Grup Xarop de Nit
(Entrada gratuïta per tothom encara que no s'hagi assistit al sopar)

DIUMENGE 31 DE GENER

09.00 h

Esmorzar de traginers al Pavelló.
(caldrà presentar val d'esmorzar).

10.00 h

Fira del comerç durant tot el matí a la plaça Major.

10.30 h

Missa, a l'església parroquial.
Durant tot el matí a la plaça Major: activitats culturals.
Exposició d'eines antigues.
Exposició de dibuixos.

12.00 h

Passant dels Tres Tombs amenitzat per la Cobla Genisenca i encapçalat pels abanderats: Joan Blancafort, Quim Gonzalez, Genis Pratdesaba.
Els acompanyaran també els pubills, Carles Dachs i Núria Bosch.
Gran pedregada de caramels

16.30 h

Sardanes amb la Cobla Genisenca a la zona esportiva.

DISSABTE 30 I DIUMENGE 31 DE GENER

Gran exposició: Carros, carruatges i estris del món de la pagesia. 800m amb carros, carruatges i estris del món de la pagesia. A càrrec de la col·lecció particular d'Abel Parareda Teixidor.

